

መሪሕነትን አመራርህን- Leadership, theory and practice

ክለሳ-ሐሳብን ግብራውን ሐተታ

ብፍስሃ ናይር

መሪሕነት አብዚ ግዜዚ እቲ አገዳስን አድላይን አብ ኩሉ መዳያት ውዳቤ ናይ ሕይወትና ፣ ናይ ክሉ ሕይወትና ግላዊ ይኹን ማሕበራዊ፣ አብ ቁጠባውን፣ ፖሊቲካውን፣ ማሕበራውን፣ባህላውን ንሰራሐትና ንምዕዋት አፍልጦን ትግባረን መሪሕነት አገዳሲ ኢዩ።

አብዚ ዝሓለፈ 15 ዓመታት ሕዝቢ ብዛዕባ ጽንሰ-ሐሳብ መሪሕነት እንታይ ምጅኑን፣ ከመይ ገርካ ድማ ጥዑያት መራሕቲ ትምህዝ፣ከም ውልቀሰብ ድማ ጽፉፋት መራሕቲ ንክኹኑ፣ሓበረታን አፍልጦን ንክረኽቡ ይሓቱን ይጽዕሩን፣ ካብዚ ብምብጋስ ድማ ሎሚ እዚ ኣርእስቲ እዚ ነፍሱ ዝኸኣለ አካደምያዊ ዲሲፕሊን ኮይኑ ብትምህርትን፣ ከምኡ ድማ አብ ኩሉን ቤት ንባብ ብዛዕባ ምምራሕን መሪሕነትን መሃርን መኻርን መጻሕፍቲ ከተነብብን አፍልጦ ክትቀሰምን ትኽእል።

ብዙሓት ሰባት መሪሕነት ማለት ወልቃውን፣ ማሕበራውን ሙያውን ሓይወትካ ንምምሕያሽ እትወስዶ መንገዲ ኢዩ ኢሎም ይአምኑ። ኩባንያታት ኢንዱስትሪ ወይ ድማ ንግዶም መታን ክዕወት ብቁዓት መራሕቲ ይደልዩ፣ ነዚ ንምዕዋት ድማ ናይ ምምራሕ ስልጠና ንሰራሕተኛታቶም ይህቡ፣ በዚ ምኽንያት ሎሚ መሪሕነት ብምሁራት ተመራመርቲ ዓቢይ ቆላሕታ ረኺቡ ብዙሕ መጽናዕትታት ይካየዱን ተኻዪዱን አሎ።

ሎሚ አብተን አብ ምስልጣን ዝረከባ ሃገራት አፍሪቃ ብፍላይ አብ ፖሊቲካዊ ሓይወት ስኣን ብቁዓት መሪሕነታት ሕዝብታት አፍሪቃ አብ ድኽነትን ድንቁርናን፣ አብ ናይ ሓድሕድ ኩናትን ብርሰትን ይሳቀ አሎ።

አብ ናይ ሎሚ ሐተታይ ብዛዕባ ኣገልጋሊ አመራርህ/ Servant Leadership/ እንታይነቱን ሞደሉን ከመይ ይሰርሕን ክገልጽ ክፍትን ኢዩ።

አቀዲመ እቲ ክሳብ ሕጂ ዝፍለጥ አርባዕተ ክፋላት አመራርህ ክጠቅስ ቀጺለ ድማ አብቲ ኣገልጋሊ አመራርህ አብ ዝብል ኣርእስቲ ከተኩር ኢዩ።

1. Transformational Leadership ናይ ለውጢ አመራርህ
2. Authentic Leadership ናይ ትኽክል አመራርህ
3. Servant Leadership ኣገልጋሊ አመራርህ
4. Team Leadership ናይ ጋንታ አመራርህ

ብዙሐት ተመራመርቲ ዕውቀት አመራርሐ እንታይ ክኸውንን ከማልእን አለዎ ብዝብል ብዙሕ መጽናዕትታት አካዪዶምን የካይዱን አለዉ፤ አገልጋሊ አመራርሐ ካብቲ ዝመርሕ ባህርያትን ጠባያትን ዝተመርኩሰ ኢዩ፤ አገልገልቲ መራሕቲ ብጉዳያትን ጠለባትን ሰዓብቶም ዝግደሱን ዝሓልዩን ንዕብዮቶም ዝግደሱን ምስ ዝኾኑ ኢዮም፤ አገልጋሊ መራሕ ስነ-ምግባር/ leadership Ethics/ ዝመልኦ ቀዳምነት ናይቲ ዘገልግሎ ማሕበርን፤ ህዝብን ዝህብ ምስ ዝኸውን ኢዩ አገልጋሊ መራሕ ዝበሃል።

ሕመረት ትርጉም ናይ አገልጋሊ አመራርሐ፤ከምቲ ብዙሐት ተመራመርቲ ዝአምንዎ፤ካብቲ ናይ ውልቆም ጥቅሚ፤ ጥቅሚ ሰዓብቶምን፤ ምምሕያሾምን ዝግደሱ ኣብ ዝብል አምር ይምርኩሱ፤ሓያል ሞራላዊ ጠባይ ንሰዓብቶምን፤ ማሕበሮምን፤ተኸፈልቶምን የርእዩ፤ አገልጋሊ አመራርሐ ብልምምድ ድኣ እምበር ብተውህቦ አይኮነን፤ ከምኡ ድማ ካብቲ ጠባይ ናይ ውልቀሰብ ዝምንጩ ኢዩ።

ታሪኻዊ መሰረታት አገልጋሊ አመራርሐ

Robert K.Greenleaf ዝበሃል ኣብ ጉዕዞ መጽናዕቱ ኢዩ ነዚ አገልጋሊ አመራርሐ ነዚ ስም እዚ ዝሃቦ፤አብዚ መጽናዕቲ ዚ ድማ ኢዩ ንክለሳ ሓሳባውን ተግባሩን ከመይ ከምዝኾነ አስፊሑ ይገልጽ። ሮበርት ኣብ ናይ አመሪካ ተለፎንን ተለግራፍን 40 ዓመት ሰሪሑ ፤ ጥሮታ ምስ ወጽኤ ድማ ናይ ዝተፈለለያ ትካላት ዝያዳ ንጡፋትን አገልገልትን ሕዝብን ክኾና ብከመይ ከመሓዳደራ አለወን ብዝብል፤ ብዛዕባ መዝነትን ሓላፍነትን ሰባት ከመይ ገርም ክሰርሑን ከተሓባበሩን ይግባእ ብዝብል አምር ኢዩ ዝትንትን፤ ዕላማኡ ድማ ንምልካዊ አመራርሐ ንምውጋድ ኢዩ።

ነዚ ድማ መገሻ ምስራቕ ብዝብል አፍአዊ ታሪኽ ገሩ ይገልጽ፤ ሓደ ግዜ ሓንቲ ጋንታ መገሻ ብሓንሳብ ጀሚሮም ኣብቲ ዝደልይዎ ንክበጽሑ ድማ ሓደ መራሕ መረጹ፤ እዚ መራሕ ዚ ድማ ከም አገልጋሊ መራሕ፤ እቶም ገያሾ ብዘይ እዚ መራሕ ኣብቲ ክበጽሕዎ ዝደልዩ ቦታ ክበጽሑ አይከ ኣሉን፤ እዚ መራሕ እዚ ካብ ግላዊ ጥቅሙ ጥቅሚ እቶም ገያሾ ሰለዝግደሰ ኢዩ ዝያዳ ተአማንነት ዝረኸበ።

ባህርያት አገልጋሊ መራሕ

1. Listening Capacity-ናይ ምስማዕ ተኸሎ፤ አገልጋሊ መራሕ ንናይ ሰዓብቱ ርእይቶታትን ፣ሓሳባትን ዝሰምዕን ዝቅበልን ዘኸብርን ክኸውን አለዎ።
2. Empathy-ናይ ርሕራሄ ሕልና ፤ አገልጋሊ መራሕ ኩሉ ግዜ ናይ ሰዓብቱ አተሓሳስባን ስምዒታቶምን ክርዳእ ይጽዕር ነዚ ድማ ኩሉ ግዜ ብምርድዳእ ይፍጽም።
3. Healing - መሕወይ ተኸእሎ፤ አገልጋሊ መራሕ ብናይ ሰዓብቱ ድህነት ዝግደስን ንጸገማቶም ኣብ ምፍታሕ ዝጽዕርን ፤ እዚ ድማ እንተድኣ ሰዓብቱ ብኩሉ ኩነታቶም ዕጉባት ኮይኖም እቲ መራሕ እውን ሕጉሰ ይኸውን።

4. Awareness— ናይ ግንዛቤ ተኸእሎ፣ አገልጋሊ መራሒ ንናይ ሰዓብቱ አካላውን፣ ማሕበራውን፣ ፖሊቲካውን አካባቢአም ዝግንዘብ፣ እዚ ማለት ነፍሱን፣እቲ ሓደ ኣብ ካልኣት ተጽዕኖ ከሕድር ከምዝኸእል ከፈልጥ አለዎ። አገልጋሊን መራሒ ነፍሱ ኣብ ጐድኒ ገዲፏ ነት ኩነታት ብሰዓብቱ አራ ኣእያ ክርእዮ ክኸእል አለዎ ማለት ኢዩ።
5. Persuasion— ምዕጋብ፣ አገልጋሊ መራሒ ንጽርን ቀጻልን ምርድዳእ እናገበረ ንካልኣት ሓሳባቶም ንኸልውጡ ዝገበር ተኸእሎ ዘለዎ ኢዩ፣ እዚ ማለት ብዘይ ምግዳድ ብምርድዳእ ጥራሕ ክኸውን አለዎ።
6. Conceptualization- ጽንሰ-ሓሳባዊነት ማለት አገልጋሊ አመራርሓ በዓል ራእይን፣ ንጽር ዕላማታትን ፣ መአዝናትን ሃልይዎ ክንዲ ጸቢብ ሰእሊ ኣብቲ ዓቢይ ሰእሊ ሀዝብን ሃገርን ዘድህብ ናይ ሕዝቡ ጸገማት ኣብ ምፍታሕ ዝጽዕር ምዃን ዝገልጽ አተሓሳስባ ኢዩ።
7. Foresight/ አርሒቁ ዝሓሰብ፣ አገልጋሊ አመራርሓ ናይ መጻኢ ከመይ ወይ እንታይ ክመስል ከምዝኸእል ዓቕሚ አፍልጦኡ ዘጠቃለለ ኢዩ፣ እዚ ማለት ኣብ ዝሓለፈን ፣ኣብ ህልዊ ኩነታት ተመርኩሱ ናይ መጻኢ ኩነታት ክትንብህ ይኸእል። ገለ ተመራመርቲ አርሒቕካ ናይ ምሕሳብ ኣኸእሎ ስነ/ምግባራዊ መአዝን ኢዩ ዘለዎ ይብሉ፣ ማለት መራሕቲ ኣብ ግዜአም ብዝተርኸቡ ጉድለታት ተሓተቲ ይኾኑ።
8. Stewardship/ መጋቢ አመራርሓ፣ እዚ ማለት ብሕዝቢ ወይ አባላት ማሕበርካ ዝተሞህበካ እምነት ተቀቢልካ ምምራሕ ማለት ኢዩ፣ አገልጋሊ አመራርሓ በቲ ዝተሞህሮ ሓላፍነት ንሕዝባዊ ጉዳያት ብጥንቃቄ የመሓድር፣ብተወሳኺ ድማ ንናይ ሕዝቡ ጥቕምታት ብምቕዳም እምነት ሕዝቡ የህድር።
9. Commitment to the growth of people/ ንናይ ሕዝቡ ዕብየት ዝነጥፍ፣ አገልጋሊ አመራርሓ ንነፍሰወክፍ አባል/ዚጋ በቲ ንሱ ወይ ንሳ ብዝበርከትዎ ዘይኮነስ ከም ውልቀ ተውህቦአምን ተፈጥሮአምን ማእከል ገርካ ኩሉ ዕድላት ናይ ናብራአም ከመሓይሹሉን ከማዕብሉን ምኸፋት ዝ አመተ አፍልጦ ኢዩ።
10. Building Community/ ኣብ ምሕናጽ ማህበረሰብ ዝነጥፍ፣ አገልጋሊ አመራርሓ ድሕነት ዕብየትን ሀዝቡ ዝሓሊ፣ ናይ ሕዝቡ ሓባራዊ ጥቕምታትን ድልየታትን ዘማልእ፣ ናይ ምቕርራብን ሓድነትን ዝሕሉ፣ ኮይኑ ንናይ ነፍሰወክፍ መሰል ዝሕሉ ባህርይ ዝውንን ኢዩ።

እዚ ዓሰርተ መግለጻታት ናይ አገልጋሊ አመራርሓ ኮይኑ ኣብ ቀጻሊ
_Transformational Leadership ናይ ለውጢ አመራርሓ
Authentic Leadership፣ ናይ ትኸክል አመራርሓ
Team Leadership ናይ ጋንታ አመራርሓ

ክቕርብ ክፍትን ኢዩ፣ ምስትውዓል ዝመልአ ንባብ።

